

- **שם המחקר:** ה"מה" וה"איך" של תקשורת, ערוצים חדשים לשילוב בוגרים עם מש"ה: תפיסת רגשות בערוצים מילוליים ופרוסודיים בשפה דבורה
- **שנה:** 2023
- **סוג מחקר:** מחקר
- **מס' קטלוגי:** 890-125-2019
- **שמות החוקרים:** דר' ורד שקוף, פרופסור בעז מ. בן-דוד
- **רשות המחקר:** החוג להפרעות בתקשורת, המכללה האקדמית אחווה ובית הספר לפסיכולוגיה ע"ש ברוך איבצ'ר, אוניברסיטת רייכמן.

תקציר המחקר

מחקר זה נערך בסיוע מענק מקרן שלם.

לאחרונה מושקע מאמץ לשילוב בקהילה של בוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה). תקשורת עם אנשים עם התפתחות טיפוסית היא אחד מהמפתחות להצלחת השילוב. במחקר זה אנחנו מתמקדים בהבנת הקשיים של אוכלוסיית מש"ה בתפיסת רגשות בשפה דבורה. קושי בהבנת רגשות בדיבור יכול לנבוע מלקות בהבנת הערוץ הלקסיקלי (התוכן הרגשי של המילים), הערוץ הפרוסודי (טון הדיבור), או מן האופן בו מתבצעת האינטגרציה ביניהם. במעבדה שלנו נמצא כי אוכלוסיות שונות נותנות משקל שונה לכל אחד מערוצי הדיבור. הספרות בנושא תפיסת רגשות בדיבור בשני הערוצים באוכלוסיית מש"ה חסרה. בנוסף אין הסכמה האם קשיים הנחווים הם ייחודיים לתפיסת רגשות או נובעים ממוגבלויות קוגניטיביות כלליות. במחקר הנוכחי התאמנו לאוכלוסיות בוגרים עם מש"ה, את המבחן לדירוג רגשות בדיבור (T-RES), הבוחן את יחסי הגומלין בין הערוץ הלקסיקלי והפרוסודי.

במחקר 1 24 בוגרים עם 3 רמות של מש"ה (קלה, קלה-בינונית, ובינונית) האזינו למשפטים אשר הביעו אחד משלושה רגשות (כעס, שמחה, עצב) בערוץ אחד (פרוסודי או לקסיקלי) בלבד, כאשר הערוץ השני היה ניטרלי. המשתתפים התבקשו לציין האם המשפט מביע רגש מוגדר מראש (כעס, שמחה או עצב) או לא. תוצאות מחקר זה מראות כי ככל שרמת המש"ה עולה, יכולת ההבחנה בין רגשות מדוברים פוחתת. ממצא זה תומך בתפקיד של יכולות קוגניטיביות ראשוניות בזיהוי בסיסי של רגשות מדוברים. במחקר 2 25 משתתפים עם מש"ה ברמה קלה האזינו למשפטים אשר הביעו תוכן רגשי בשני ערוצי הדיבור. בחלק מן המשפטים המידע הרגשי היה תואם בשני הערוצים (משימה קלה) ובחלק אחר המידע הרגשי היה לא תואם (משימה קשה). המשתתפים התבקשו לציין, באמצעות סולם דירוג מותאם, עד כמה הם מסכימים שהדוברת מביעה רגש מסוים. ממצאי מחקר זה עולה כי קיים קשר ישיר בין קושי המטלה לבין היכולת לזהות רגשות בדיבור. לסיכום, ממצאי שני המחקרים עולה כי שקושי בזיהוי רגשות בדיבור בקרב בוגרים עם מש"ה אינו לקות ספציפית בהבנת רגשות אלא נובע ממוגבלה במשאבים קוגניטיביים כלליים הדרושים לביצוע מטלות מורכבות של עיבוד מידע חברתי-רגשי. ממצאי המחקר הזה יכולים לשמש כערוץ לפיתוח כלי אבחון וטיפול, וקווים מנחים לתקשורת יעילה.

מילות מפתח: תפיסת דיבור, רגשות, פרוסודיה, סמנטיקה, מוגבלות שכלית התפתחותית, מחקר.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)